

ZIRÀN

La faneastra d'advent
an la Tgea da Schons

Igls 2 da december prenda la Cuminànza culturala cumgieu digl museum da valada Tgea da Schons cun egn'ocurenza d'advent tut speziala.

FOTO MAD

Igl museum Tgea da Schons da las 16.00 antoca las 19.00. La faneastra d'advent e egn evenimaint tut aparti. La flurista *Eva Bonadurer* da Ziràn mussa las sias decoraziuns decorativas pigl advent a par Nadal.

Igl 2 da december e' aviert igl museum Tgea da Schons da las 16.00 antoca las 19.00. La faneastra d'advent e egn evenimaint tut aparti. La flurista *Eva Bonadurer* da Ziràn mussa las sias decoraziuns decorativas pigl advent a par Nadal.

Giudànd egn magiel vegn tgöld near punsch, pon ign tgirar la cuminànza ad admirar igls capricorns da len zinslos da *Gion Gees*. Egn pintg program cultural procura par atmosfera d'avant Nadal.

Gierina Michael preglia istorgias da Nadal rumantschas. Igl vean preschanto la rediziun digl cudesch «La Püntcrap» c'e ussa puspe an vendita. Igl «Trio da clarinetas Val Schons» cugls musizists *Curdin Melchior*, *Guido Bär* ad *Andrea Cantieni* legra las visitadras ad igls visitaders cun lur sùn a tuns da Nadal.

Igl museum Tgea da Schons mida possessur pigls 1. da schaner 2024. La fundaziun Tgea da Schons vean a sorprendar igl museum da valada par unir el cun l'exposiziun davart igl plafun da la baselgia da s. Martegn. Anstagl digl clavo existent de vagnir biagieu egn nov spazi cultural cun egn pintg café. Cun la feasta d'advent digls 2 da december prenda la Cuminànza Culturala Val Schons cumgieu digl Museum c'ella à tgiro durant passa 50 ons. Igl madem mumaint e quegl l'antscheata d'egna nova purschida culturala pigls indigens ad igls giasts an Val Schons. La Cuminànza culturala salegra da stger ratschever blears visitaders. Igl Museum vean betga scaldo, vastgadira tgòlda e racumandada. (cdm/bt)

ZIRÀN

Nova possessura digl museum
Tgea da Schons

Igl e passa 50 ons ca la Cuminànza Culturala Val Schons magna igl museum da valada Tgea da Schons a Ziràn. D'egn pèr ons annà vean ampruvo d'unir que museum cun l'exposiziun davart igl plafun da la baselgia s. Martegn par puder porscher egn evenimaint cumplessiv a las visitadras a visitaders. Uss e'gl peia aschei'anavànt: Igls 17 da november 2023 e'gl vagnieu sutascet la surdada digl possess a la nova fundaziun Tgea da Schons segl Ufezi funsil a Tusàn.

Suainter la restructuraziun digl museum da valada po la Fundaziun Tgea da Schons musar amaduas exposiziuns sut igl madem tetg. Actualmeing à liac egnà concurenza d'architettura cun la fegnamira d'integrar las duas exposiziuns an egn bietg. Sen la pagina www.tgea-da-schons.ch vean infurmo cuntinudameing davart igl stadi actual. (fmr/bt)

Regula Götte, la parsura da al Fundaziun Tgea da Schons, ad Andrea Cantieni, parsura da la Cuminànza culturala Val Schons, cunferman la surdada digl museum da valada a la nova possessura segl Ufezi funsil da Tusàn.

Bumas a punsch an la Tgea da Schons

La sonda passada à gieu liac «La Faneastra d'Advent» an la Tgea da Schons a Ziràn. Igl sattracta d'egna santupada organisada da la Cuminànza Culturala, ca prenda cumgieu digl museum Tgea da Schons, cunquegl ca lez va a possess d'egna nova fundaziun.

SIMONA BEELI/FMR

An la vischnànca agl pe da la Val Schons sasearva la porta par antrar an la Tgea da Schons. Radund 50 parsunas àn cato la veia tras la nev par admirar la tgea, construida igl on 1580, a giuder igl varius program da la sera. Igl e egn antrar an egnà tgea c'e oziglig egn museum cun objects da la purareia a da la cultura indigena da ple bòld.

Suainter egnà buna meas'ura da saschar incantar da l'atmosfera ad admirar la decoraziun festiva, fa igl president da la Cuminànza Culturala, *Andrea Cantieni*, egn cordial bagnvagnieu. El raqueta da l'egn u l'oter fatg da la Tgea da Schons, trànter oter c'igl deti igl museum gea davent digl on 1970. Spezialmeing angratzga el a la flurista *Eva Bonadurer* par la decoraziun, da la quala la santupada «Faneastra d'Advent» à survagnieu igl tetel. Par la proviantaziun, peia par bumas, punsch a vegn tgöld, à *Magdalena Bonadurer* sacumbargieu.

Istorgias a raquentaziuns

Igl program cuntinuescha an la stiveta sen l'amprem'ulzada. Là preglia *Gierina Michael* egnà istorgia da Nadal ca dascriba la veia d'egna glimaja anviers Betlehem. Acumpagnànd da raquentaziuns tudestgas raschuna ella digl vieadi digl animalet c'antopa diferaintas parsunas a riva a la fegn finala sco davosa tier igl pursepi da Jesus.

Senaquegl vean preschantada agls preschaints egn'ulteriura istorgia, numnadameing «La Püntcrap». Cun prelecziuns rumantschas da *Gierina Michael* ad anglesas da *Curdin Melchior* vean resumada an egn cuntegn l'istorgia da la famiglia Pitschen-Melchior.

Melodeias ancunaschaintas

Sen igl far stgir resunan tuns musicals da la clarineta an la stiva, sunos digl trio da la Val Schons. Sper canzuns tradiziunalas vignan ear sunadas anzaquants melodeias da Nadal, las qualas igls auditurs giordan an egn'atmosfera unica. Arundada vean la sera d'egn amparnevel star da cumpagnia, cun conversaziuns – ad egn'ocurenza variusa tgata egnà fegn.

La Faneastra d'Advent a Ziràn.

FOTOS MAD

Igl trio Val Schons: Curdin Melchior, Guido Bär ad Andrea Cantieni.

La decoraziun festiva contribuescha ad egnà atmosfera unica.

CUMINÀNZA CULTURALA VAL SCHONS

«Uss à igl museum egnà schànza da survivor»

La Cuminànza culturala Val Schons à da catar egnà nova raschun d'easser sainza igl museum da valada.

Agil savundànt raschienen declara igl sieus parsura, *Andrea Cantieni*, la funcziun futura da sia cuminànza.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

FMR: Tge e sto igl motiv, ca la Cuminànza culturala Val Schons (CCVS) à zedieu igl museum da valada a la fundaziun fundada daniev?

Andrea Cantieni: Quella deziun e vagnida prida digls cumembers igl avregl 2022. La raschun e quella ca las antradas tschassavan an egn cuntegn ad igl manaschi duvrava cunsiderabels mieds finansials. Par catar egnà schliaziun en ign vagnieu paregna d'unir igls dus museums da Ziràn, ascheia c'amadus profiteschian. La fundaziun Tgea da Schons à ussa la leztga da realisar quegl cun egn bietg anex agl museum da valada. Par que intent à liac egnà concurenza d'architettura. Jou salegl resultat.

E'gl betga dubis, ca la Fundaziun possi betga finantzgear que bietg nov a ca la Tgea da Schons vigni sarada par da pai?

Cun agid digl Cantùn a da la Corporaziun Val Schons e'gl pussevel da finantzgear igl manaschi. Igls ple grànds custs caschuna igl bietg par unir las duas exposiziuns. Mo an que gro eassan da buna sprànza, c'igl vigni a gartagear da radember igls daners basignevels. Betg igl davos parquegl c'igls vaschinadis da Schons a pliras fundaziuns sustegnan igl project. – Nus earan partschearts, c'igl museum da valada vess dalunga stuieu vagnir saro sainza purtadra nova. Igl diember d'antradas eara an nigra relaziun ple cugls custs. Uss à igl museum egnà schànza da survivor.

Andrea Cantieni, parsura da la Cuminànza Culturala Val Schons, earva la porta digl museum Tgea da Schons par l'ocurenza d'Advent.

FOTO MAGDALENA BONADURER

Co sapreschainta alura igl futur da la CCVS sainza museum?

L'uniun CCVS e vagnida fundada igls 14 da december 1960 ad Andeer. Suainter la Feasta da Schons digls 1958 en igls abitants da Schons vagnieu partschearts c'igl segi egn'urgainta leztga cuminevda da tgirar igls bagnsculturali. I àn stgafieu igl museum da valada. La CCVS à sadefinieuv passa 50 ons cugl museum. Igls statuts prevasevan ear c'igl segi la sia leztga d'exponer urdegns, iseglia a textiglias da Schons, etc. Davent digl schaner 2024 e'gl igl museum da valada agls màns da la nova fundaziun. Graztga a la fusiun cun l'exposiziun digl plafuns da s. Martegn survean

ella novs impuls. Par l'uniun CCVS va'gl a pearder egnà part da l'identificaziun, a la suprastànza à s'ocupo cun la raschun da la si'existenza futura. Nus eassan tuts digl pareri, ca la noss'uniun culturala segi oz gest aschi impurtanta sco digl tains da la sia fundaziun. Savund igls statuts novs e la fegnamira da la CCVS da realisar projects culturals a promover la cuminànza. L'ocurenza dad oz e egn exaimpel, par la qual igl e vagnieu anvido tuts da la Val Schons. La CCVS po ussa puspe svilupar duple projects par promover igl rumantsch an Schons.

Co vean la CCVS a finantzgear las leztgas agl avagnir?

Antoc'ussa pudeva la CCVS quintar cugl sustegn digl Cantùn a da la Corporaziun Val Schons. La grànda part da que sustegn scroda agl avagnir. La CCVS vean a depender digl sustegn da sponsurs privats par finantzgear igls seas projects. Jou sund parschudieu, ca quegl vigni a gartagear. La cultura an Schons e multifara a degna da vagnir mantanida. Igl dat blears indigens a giasts c'en partschearts, c'igl carstgàn vivi betga me da pàn.

Igl e dalunga Nadal. – Tge giavisch vez Vus par la CCVS?

La glista digls meas giavischs e lùnga. Scha dastg exprimer me egn giavisch, alura e'gl quel, ca blearas giuvnas a giuvens actives da Schons fetschian part da la CCVS a sagidian da promover la cuminànza ad igl noss idioma sutsilvan.